

HISTORIAN YSTÄVÄ

HISTORIAN YSTÄVÄIN LIITON TIEDOTUSLEHTI 3 / 2008

Toimittaja Jyrki Vesikansa. Puh. 09-777 3074, sähköposti jyrki.vesikansa@kolumbus.fi. Os. Lokitie 43 A 3, 00980 Helsinki.
Historian Ystävien Liiton kotisivut <http://pro.tsv.fi/hyl>. Vammalan Kirjapaino Oy.

Kolmenlaisia matkoja

■ Historian Ystävien Liitto järjestää kolmenlaisia reissuja. Niitä voi ihan hyvin kutsua opintomatkoiksi, vaikka ne rentoja ovatkin. Kuten olivat ihanan opiskeluajan yhteiset matkat anno dazumal ...

Syksyisin tai joskus alkukesästä olemme tehneet päivän matkoja kotimaassa. Tänä syksynä lähemme kuitenkin ulkomaille eli Tallinnaan, vaikka se onkin lähempänä Helsinkiä kuin ovat olleet useimmat kotoiset kohteet. Vuoden historiategoksesta palkittiin prof. **Seppo Zetterberg** opastaa aihepiiristä, jonka hän tuntee paremmin kuin kukaan suomalainen. Saattaa hän voittaa siinä lähes jokaisen virolaisenkin.

Tällä vuosituohannella on tehty parin vuoden välein myös kauskomatkoja **Veikko Löytyniemen** johdolla yhteistyössä Olympiamatkatoimiston kanssa. Ne eivät ole olleet ihan halpoja, mutta kohteet ovat kuuluneet sarjaan ”nähdä edes kerran elämässään”. Reissut ovat olleetkin suosittuja. Seuraava kohde ensi keväänä on legendaarisen Silkkitiien varrella.

Välimaastossa ovat vuosittaiset Euroopan matkat. Tänä kesänä kävimme Madridissa ja sen ympäristössä. Edellisinä vuosina ovat kohteina olleet Kreikka, Moskova, Reininmaa, Pohjois-Ranska, Irlanti sekä Ruotsi ja Tanska – tätä kaunneks ajassa menemättä.

Varsinaisia tutustumispäiviä on matkoilla ollut yleensä torstaista sunnuntaihin, ”laidoilla” on saatantanut olla pari matkapäivää. Kesäto aika on osoittautunut sopivaksi. Kaikkeaa tärkeääkään ei toki ehditä nähdä, mutta itse kunkin sulatuskyvylläkin on rajansa. Matkat on myös pyritty pitämään hinnaltaan mahdollisimman monen jäsenen ulottuvilla. Jokainen lisäpäivä maksaa.

Historian ystävät eivät yritäkään kilpailla matkatoimistojen standarditarjonnan kanssa, vaan pyrimme tarjoamaan jotakin omaperäistä. Se

Syysretki 20.9. Tallinnaan

■ Historian ystävien syysretki suuntautuu **lauantaina 20. syyskuuta 2008** Tallinnaan. Asiantuntijamme on professori **Seppo Zetterberg**, jonka Viron historia palkittiin vuoden historiategokseksi. Kirja on saanut muitakin palkintoja ja kauttaaltaan kiittäviä arvosteluja ja yltänyt jo useisiin painoksiin. Zetterberg tunnetaan loistavana esiintyjänä.

■ Perehtymiskohteita on laaja kirjo Tallinnan keskiajasta 1900-luvun miehityskausiin. Varhaisyyksyn Tallinna on aina elämystä. Lähde mukaan!

Ohjelma (huom. pidätämme oikeuden muutoksiin)

07.00 Kokoontuminen Eteläsataman Makasiiniterminalissa.

08.00 SuperseaCat lähtee. Laivalla prof. Seppo Zetterberg kertoo keskiaikaisesta Tallinnasta ja sen elämästä.

09.40 Laivan saapuu Tallinnaan, jossa virolainen opas ja bussi vastassa. Ajamme Toompealle, jossa kävelykierto klo 10-11 päättyy

11.00 Miehitysten museoon, jossa alustus ja tutustumiskierros. Sieltä kävelen

12.15 Lounas ja kahvi ravintola Peppersackissa. Sieltä kävelen

13.45 Nigulisten kirkkoon, josta esittelyn jälkeen kävely bussille.

15.00 Bussilla Piritan luostarin raunioille.

16.00 Kahvi

17.00 Museon

18.30 Satamaan, josta SuperseaCat lähtee 19.30

21.10 Saapuminen Helsinkiin.

■ **Ilmoittautuminen** matkalle liiton sihteerille Julia Burmanille viimeistään 10.9. (sähköposti shs@histseura.fi, puh. 09-22869351 lähinnä ke klo 16-17 ja to klo 10-12). Paikkoja on rajoitetusti, ne jaetaan ilmoittautumisjärjestyksessä.

■ **Matkan hinta** 120 euroa maksetaan heti ilmoittautumisvahvistuksen tultua Julialta liiton tilille Nordea **157230-363119**, kuitenkin viimeistään **pe 12.9**. Hintaan sisältyvät lounas sekä iltapäiväkahvit, laivaliput, bussi, pääsyliput ohjelmakohteisiin ja opastus. Jos matkaa ei ole maksettu em. päivään mennessä, tilalle voidaan ottaa toinen osanottaja jonotuslistalta.

Vuosijuhla 10.12.2008

■ Historian Ystävien Liiton vuosijuhla on perinteisesti G.Z. Yrjö-Koskisen syntymäpäivänä keskiviikkona 10. joulukuuta kello 18 Helsingin Suomalaisella Klubilla, Kansakoulukuja 3. Ohjelma esitellään syksyn kuluessa liiton kotisivuilla.

■ Ilmoittautumiset Julia Burmanille 15.10 alkaen sähköpostilla tai puhelimitse, yhteystiedot toisaalla. Paikkoja on rajoitetusti, ne täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Hinnasta ja maksuohjeista kerrotaan ilmoittautuneille aikanaan.

tarkoittaa ennen muuta asiantuntevaa opastusta; yleensä mukana on ollut aiheen suomalainen asiantuntija.

Tärkeää on myös mukava ja kohteista aidosti kiinnostunut matkaseurue. Tämä ei tarkoita sitä, että pitäisi olla historian ammattilainen. Useimmat matkalaiset eivät sitä ole olleetkaan. Ei kannata kuitenkaan lähteä mukaan, jos ylvästelee perehtyväänsä kirkkoihin ja museoihin vain ulkopuolelta.

Liitto ei järjestä luksusmatkoja, muttei myöskään reppureissuja. Hotellit ovat siis yleensä kolmitähtisiä. Emme myöskään petä itseämme, vaan ohjelmaan kuuluu riittävästi mukavia aterioita. Omiin

ilrtientoihin on toki voinut lähteä.

Kuvioissa on aina ollut vastuullinen matkatoimisto. Silti kannattaa huomata, että liiton retket ovat paljossa talkootyönä rakennettuja ”prototyyppisiä”, joita ei ole sisäänajettu siten kuin toimistojen standardimatkoja. Osanottajat ovat ymmärtäneet, että tämä edellyttää kohtuullista joustavuutta eri asioissa. Eiköhän omatoimisuus tuo myös tavoiteltua omaperäisyyttä.

Seuraavista matkakohteista ja yleisemmin matkajärjestelyistä voi esittää näkemyksiä liiton sihteerille ja hallituksen jäsenille. Jonnekin Eurooppaan ensi vuonna joka tapauksessa jälleen lähemme

JYRKI VESIKANSA

Kansalais sodan muisto Suomessa ja Espanjassa

■ Historian ystävien kesäinen Euroopan-matka suuntautui 4.-9.6.2008 Madridin seudulle. Espanja on tuttu monille suomalaisille, mutta usein kokemukset rajoittuvat suosittuihin aurinkorantoihin. Ison maan sydän on kuitenkin sisämaassa – **Don Quijoten** ja **Sancho Panchan** kotiseudulla. Osanottajia oli 26 henkeä.

Kesäkuinen Kastilia oli vielä vehmas ja sateenvarjoakin tarvittiin hieman. Asiantuntijana oli dos. **Aura Korppi-Tommola**, joka on asunut vuosia Espanjassa ja osallistunut maasta kertovan teoksen kirjoittamiseen. Kiintoisia havainnot Espanjasta kertoi myös hänen puolisonsa, varatuom. **Juha Korppi-Tommola**, joka johti kahdesti Huh-tamäen tyttäryhtiötä. Samoin heidän tyttärensä **Saija**, joka on käynyt koulua Espanjassa.

Espanjalainen oppaamme **Isabella** oli taidehistorian tutkija, joka osasi avata aivan uudella tavalla silmät Madridin seudun taidear-teille. Täällähän ovat **Velasques'n**, **Goyan** ja **Picasson** keskeiset työt – muita nimiä mainitsematta. Tietenkin paneuduimme eri peruskohteisiin Madridissa, Toledossa ja Escorialissa.

Vierailimme myös Suomen Madridin-instituutissa, jossa prof. **Martti Pärssinen** kertoi laajasta työkentästään. Se kattaa nimittäin Iberian niemimaan ohella koko Latinalaisen Amerikan. Työssä tuntuu silti päästyn kohtuullisiin tuloksiin.

Vielä vähän herkkä aihe

Oman säväyksensä matkalle antoi se, että Suomessa on keskusteltu jälle-n vuodesta 1918. Myös Espanjalla on takanaan verinen sisällissota. Se tuntuu olevan kuitenkin vielä niin lähellä, ettei aihetta helposti käsitellä. Mieluummin esitellään kohteita suurvalta-ajalta. Amerikan kullan varassa rakennettiin komeasti.

Matkaoppaiden perusteella Espanjassa ei ole edes kansalais sodan museota. Ei sitä tosin ole pysyvästi meilläkään, vaikka tänä vuonna onkin mm. Tampereelle ja Lahteen pystytetty hyvät erikoisnäyttelyt teeman ympärille. Ja Espanjassa sota kesti kolmen kuukauden sijasta kolmisen vuotta (1936-39).

Toledon Alcazarissa on ollut sotamuseo, mutta se on parhaillaan ”järjestelyn alaisena” vähän kuin ennen Neuvostoliitossa. Toledon linnan oli **Francisco Francon** hallin-

non symboleja; ”kansalliset” joukot puolustivat sitä viimeiseen mieheen. Komentaja antoi jopa enemmän panttivankipoikansa joutua teloitetuksi kuin antautui. Ilmeisesti mu-seota ei haluta enää ylläpitää ihan tässä hengessä.

Kävimme sen sijaan Valle de los Caidosissa eli Sankarivainajien laaksossa, jota Franco alkoi rakennuttaa pian voittonsa (1939) jälkeen lähelle **Filip II:n** Escorialia. Vuorista aluetta hallitseva 150-metrinen risti näkyy kauas ja kallion sisään louhitun hautabilikan pääläiva on 260 metriä pitkä. Eli juuri ja juuri lyhyempi kuin Pietarinkirkko.

Muistomerkki pystytettiin sodan voittajille ja sen keskipisteessä, kupoli-holvin alla on Francon sekä falangiliikkeen perustajan **José Primo de Rivera** nuoremman edelleen kukitettut haudat. Kuitenkin jo 1950-luvulla basilikaan alettiin siirtää myös tasavaltalaisten sankarivainajien jäännöksiä. Koin laajaa tämä ei ole kuitenkaan ollut.

Sankarivainajien laakso edustaa toki diktatuureille tyypillistä mahtipontisuutta. Tosin mielestäni paljon hillitymmän kuin esimerkiksi monet neuvostoarmeijan muistomerkit eri puolilla Eurooppaa. Panssari-vaunuja tai tykkejä ei ole laaksoon raahattu ja taide on enimmäkseen aiheeltaan uskonnollista.

Eikö kannattaisi tutkia vertaillen kansalais sodan muistoa ja jälkivaikutusta Suomessa ja Espanjassa? Jopa valtion ja EU:n tukemana projektina. Kielitaitoakin löytynee nykyään.

Hanketta suunnitella ei kann-

Sankarien laaksoa Madridin lähistöllä hallitsee valtava risti. Haudat ovat vuoren uumenissa.

ta ainakaan kiistellä tapahtumien nimistä, sillä käännettäessä Suomessa tärkeänä pidetty käsite-ero katoaa. Suuret eurooppalaiset kielet tuntevat vain nimet Bürgerkrieg, Civil war, bellum civitas jne. Ehkä sisällissotaa suosivat osaavat kunnolla vain ruotsia, jossa on sana inbördeskrig? Puolestani jokainen voi käyttää haluamaansa termiä. Kansalais sodan oli muuten Uuden Suomettaren esinän käyttämä nimi tapahtumille, joiden aspekteja toki olivat niin vapaus- kuin luokkasotakin.

Jyrki Vesikansa

Historian ystäviä Madridin kuninkaanlinnan paraatipihalla.

Tiedustelun historia veti Lahteen ennätysyleisön

LIIOITELLAANKO VAKOILUA?

■ Vakoilun ja salaisen tiedustelun historia ja vähän nykypäiväkin veti Lahden kansanopiston saliin ennätyskellisen monta historian ystävää. Perinteinen kesäseminaari tarjosi alustusten ja vilkkaan keskustelun ohessa mukavia tilaisuuksia jutella aterioidella ja iltapuhteella muistakin historian ajankohtaisista teemoista. Seminaaria johti rehtori **Ville Marjomäki**.

Sotien aikana laaja toiminta

Tutkija **Vladimir Panschinin** mukaan neuvostovakoilu oli Suomessa viime sotien aikana laajaa, mutta tuskin kovin tuloksellista. Hän keskittyi tosin kenttätason sotilaalliseen vakoiluun. "Ylätasen" poliittinen tiedustelu, esimerkiksi **Hella Wuolijoen** tunnettu toiminta saattoi olla tehokkaampaa. Talvisodan ajalta tunnetaan 40 vakoilijaa, mutta jatkosodan vuosilta peräti tuhat.

Talvisodassa neuvostovakoilu ohjattiin lähinnä Tukholmasta. Suomeen lähetettiin mm. inkeriläisiä, amerikansuomalaisia ja Neuvostoliittoon loikanneita painopisteinä Kannas ja Oulun seutu. Vakoilijat jäivät yleisesti kiinni mm. siksi, että heillä oli venäläistä kahvia tai mahorkkaa. Hiihtotyö, vilkas käsillä puhuminen tai jopa ominaishaju saattoivat paljastaa vakoilijan.

Työn suunnittelussa oli virheellisesti oletettu Suomen työläisten auttavan puna-armeijaa.

Moskovan rauhan 1940 jälkeen vakoilu vain kiihtyi. Neuvostoliiton edustustoissa Suomessa oli peräti 180 henkeä ja suomalaisia linnoitus- ja muita asioita urkkittiin jopa röyhkeästi. Lähetytö osti paljon markkoja; setelien numerot pantiin muistiin Suomen Pankissa.

Jatkosodan aikana vakoilijoita pudotettiin paljon laskuvarjoilla. Joukossa oli mm. "pärmiläisiä" loikkareita, mutta myös täysin venäläisiä etenkin radisteina. Koulutus vaihteli parista viikosta jopa vuoteen. Desanteille luotiin peitetarina ja heidät varustettiin aiempaa suomalaisemmin. Sadat jäivät silti kiinni ja tuomittiin kuolemaan. Osa suostui kuitenkin yhteistyöhön suomalaisten kanssa.

Suomen kotiseudulla neuvostovakoilun tulokset lienevät jääneet vähäisiksi. Yhteydenpito ns. metsäkaartilaisiin oli niukkaa. Sen sijaan

rintamien läheisyydessä vakoilupartiot onnistuivat mm. selvittämään suomalaisten puolustusasemia. Itä-Karjalassa vakoilijat saattoivat tukeutua paikalliseen väestöön.

Prof. Kimmo Rentola piirsi tiedustelun suuren kaaren.

KGB Suomessa poikkeuksellinen

Prof. **Kimmo Rentolan** mukaan neuvostotiedustelussa kilpailivat sotilas- ja siviiliorganisaatiot eli GRU ja KGB. Jälkimmäinen jakaantui poliittiseen, vastavakoilun sekä talous- ja tiedelinjoihin. Oma kuvionsa oli illegaalien tukeminen eli keksittyjen henkilöisyyksien järjestäminen mm. kuolleiden henkilöiden rekisteritietojen avulla. Tällöin käytettiin etenkin ortodoksisia kirkonkirjoja.

KGB:n poliittinen linja oli Suomessa poikkeuksellisen suuri, sillä lännessä yhteydet hoidettiin diplomaattien, kommunistimaissa puolueiden kautta. Suomessa jopa ylimmät päättäjät asioivat KGB:n kanssa. Vastavakoilussa KGB seurasi mm. Venäjän emigranteja. Kaikkiaan neuvostotiedustelussa Suomessa palveli 20-30 alan upseeria.

Rentola jakoi neuvostotiedustelun Suomessa osin päällekkäisiin kausiin:

* **Perinteinen vakoilu 1947-58.** Käytettiin hyväksi rajaseudun väestöä ja sotavankeja sekä Porkkalan kauttakululiikennettä. Viina oli keskeinen liukastin.

* **Poliittisen tiedustelun kultakausi 1954-82.** Verkot levitettiin vähitellen kaikkiin puolueisiin. Ensimmäinen suuri saavutus oli presidentinvaalin tulos 1956. Ongelmia toi **Golitsynin**

loikkaus länteen 1961, mutta **Urho Kekkosen** maineen pelasti lännessä se, että hänellä oli yhteyksiä myös brittien tiedusteluun.

* **Taloudellis-tekniinen tiedustelu** korostui 1975-91. Tavoitteena oli etenkin kiertää Suomen kautta läntisiä viestikieltoja. Tietoja hankittiin myös "Romea-metodilla" eli solmimalla suhteita suomalaisnaisiin.

"Pintavakoilijoita" tuomittiin Suomessa 1950-luvulla varmaan myös pelotteeksi, olivathan saadut tiedot usein vähäisiä. KGB:n agentti karkotettiin jo 1963 siis pian nootikkriisin jälkeen. Kuuluisin karkotettu oli 1973 **Albert Akulov**, joka oli erehtynyt värväykseen Japanin edustustosta. Kekkosen erottua virasta hän pääsi kuitenkin palaamaan Suomeen.

KGB ylpeili sillä, ettei sille ollut salaisuuksia Suomessa. Sen oli silti vaikea värvätä varsinaisia käskettäviä agenteja. UKK:n seuraajaa valittaessa KGB joutui tulikookeeseen eikä **Viktor Vladimirov** päässyt tavoitteeseensa. **Mauno Koiviston** voiton jälkeen KGB saikin uudet ohjeet, joissa korostettiin varovaisuutta. Mitä operaatio jatkui silti.

Tiedot Kiinasta kiinnostivat

Suurlähettiläs **Matti Häkkänen** kuvasi, miten neuvostotiedustelu oli lähentynyt häntä. Erityisesti sitä kiinnostivat tiedon murusetkin Kiinasta, johon Moskovasta oli maiden välirikon aikana heikot tiedusteluyhteydet. Häkkänen torjui diplomaattisesti kaikki tungettelut. Suurlähettiläs **Klaus Törnudd** toki pohti, missä on tiedustelun ja tavanomaisen diplomaattisen yhteydenpidon raja. (JVe)

Jatkuu seuraavassa *Historian Ystävissä*.

Suurlähettiläs **Matti Häkkänen** oli vakoilun kohteena.

Liiton jäsentiedotus

Historian Ystävien Liiton toiminnasta kerrotaan ensi sijassa *Historian Ystävissä*. Säilytä siis lehti ainakin tapahtumiin saakka.

Liiton kotisivut ovat www.osoitteessa <http://pro.tsu.fi/hyl>. Ne pyritään pitämään jatkuvasti ajan tasalla. Siellä julkaistaan myös tuoreeltaan *Historian Ystävä*. Sieltä lehti siis löytyy, jos se sattuisi hukkumaan.

Tietoja saa myös *sibteeriltämme Julia Burmanilta*, joka on parhaiten tavoitettavissa Tieteiden talolta keskiviikkoisin klo 16-17 ja torstaisin klo 10-12 puhelimella 09-22869351. Faksinumero on 09-228 69266 ja sähköpostiosoite sbs@histseura.fi. Postiosoite on Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, 00170 Helsinki.

Entinen johto liitolle

■ Historian Ystävien Liitto ry:n vuosikokouksessa 5.3.2008 puheenjohtajaksi valittiin edelleen suurlähettiläs **Heikki Talvitie**. Varapuheenjohtajana jatkaa dos. **Martti Häikiö** ja hallituksen jäsenenä dos. **Tuomas Heikkilä**, yht. maist. **Unto Hämälinen**, lehtori **Markku Liuskari**, prof. **Ohto Manninen**, kauppaneuvos **Kyösti Tiainen**, fil. lis. **Jyrki Vesikansa** ja ministeri **Marjatta Väänänen**.

■ Sihteerinä on edelleen fil. maist. **Julia Burman** sekä tilintarkastajina kauppat. maist. **Bo-Fredrik Eklund** ja varat. **Mauri Moren**.

■ Vuosikokouksen jälkeen prof. **Vesa Vares** alusti Vuoden historiateos-kilpailussa kunniamaininnalla palkitusta Kansallisen Kokoomuksen historiasta 1930-luvulla.

Seuraava kaukomatka Samarkandiin

■ Historian Ystävien Liiton seuraava kaukomatka suuntautuu vanhalle Silkkitielle. Kohteina ovat Tashkent, Samarkand, Khiva ja Buhara. Matkan ajankohta on huhtikuun loppupuoli 2009.

■ Lisätietoja: Veikko Löyttyniemi, *veikko.loyttyniemi@luukku.com* tai puh. 0500-483 447.

Suomalaiset historiapäivät Lahdessa 5.-7.2.2009

■ Jo kymmenen Suomalaiset historiapäivät järjestetään Lahdessa sekä Asikkalassa **torstaista lauantaihin 5.-7. helmikuuta 2009**. Ohjelmassa on edelleen merkivuoteen 1809 liittyviä teemoja, mutta ennen muuta muita aihepiirejä – edelleenkin useana rinnakkaisohjelmana.

■ Tarkempia tietoja löytyy syksyn mittaan historiapäivien kotisivuilta www.lahden-museot.fi. Ohjelmasta kerrotaan tietenkin seuraavassa *Historian Ystävissä*. Päivien esite postitetaan myös kaikille liiton jäsenille.

■ Kannattaa merkitä jo kalenteriin!

Merkkivuosien 1808-09 tapahtumia

Suomen sotaan, autonomian syntyyn ja Haminan rauhaan liittyvät tapahtumat jatkuvat monipuolisina. Ohessa pöimintoja syksyltä 2008. Tarkempia tietoja www.1809.fi/merkkivuosi/tapahtumakalenteri.

- **2.9. klo 18.30 Kristiinankaupunki**. Prof. Matti Klinge luennoi Svenska gymnasiums auditoriumissa Suomen sodan vaiheista.
- **3.9. alk. Vaasa**. Vuosien 1808–1809 sota Vaasan horisontista. Kaksikielinen luento sarja Vaasassa syys-, loka-, helmi- ja maaliskuussa keskiviikkoisin klo 18-20.
- **4.9.-30.11. Kokkola**. Suomen sota Keski-Pohjanmaalla -näyttely Näyttelyhallissa. Järjestää Keski-Pohjanmaan maakuntamuseo/K. H. Renlundin museo.
- **7.9. Oulu**. Aatteen miehet runoilijoina. Merkkivuoden 1809 kirjallisuusseminaari Oulussa. Puhujina Kaj Chydenius, Pertti Karkama ja Hannu Sirén. Samalla klo 18 Oulun lyseon juhlasalissa (Kajaaninkatu 3) maksuton.Oma maa -konsertti, jossa suomalaisia runoja 200 vuoden takaa Kaj Chydeniuksen sävellyksinä.
- **9.-10.9. Kuopio**. Nukketeatteri Sytyt: esitys vuosien 1808 - 1809 tapahtumista Kuopion museossa. 20 minuutin esitys on suunnattu 4-10-vuotiaille.
- **11.9. Kokkola**. Suomen sota Keski-Pohjanmaalla –seminaari Kokkolalalissa.
- **14.9.** Oravaisten taistelun muistojuhla.
- **15.9. kl. 18 Kronoby**. Minnesfestlighet över slaget.
- **15.9. kl. 18-20 Riddaregatan 5 i Helsingfors**. Svenska litteratursällskapetets föreläsningsserie om Finska kriget. Del 1.
- **17.9. alk. Kuopio**. Suomen sota -luennot Kuopion museon Täss' Savon joukko tappeli -näyttelyn yhteydessä keskiviikkoiltoisin klo 18.
- **19.9. alk. Ristiina, Rantasalmi ja Mikkeli**. Kolmipäiväinen G.M. Sprengtporten -seminaari, järj. Savon sotilasperinyehdistys Porrassalmi.
- **19.9. Lieksan Vuonislampi**. XIII Pielisen altaan symposium. Asiantuntijoiden alustusten pohjalta pohditaan Suomen sodan vaikutuksia erityisesti Karjalalle.
- **20.9.Oulu**. Kaupunginteatterissa Jukka Siikavireen säveltämän Keisarin valssi -musikaalin kantaesitys.
- **21.9. Lohtaja**. Aselevon 200-vuotisjuhla. Klo 10 jumalanpalveluksessa kenttäpiispa emer. Viljo Remes. Lohtajan koululla juhlassa kuvaelmia tapahtumista sekä musiikkia.
- **24.9. Oulu**. Oulu-opisto Pohjankartanossa (Suvantokatu 1). Val.tri, eversti Pekka Visuri esitelmöi Oulun seudusta Suomen sodassa 1808.
- **25.9. klo 19 Kälvä**. Historialla Suomen sodasta seurakuntatalolla. Luennoitsijoina Antti Karhumaa, Jouko Hakunti ja Eero Huhtala. Klo 18 avataan näyttely kunnanvirastossa.
- **9.10.2008–19.4.2009 Kansallismuseo**. Ero ja uusi alkku. 200 vuotta Suomen sodasta. Kulttuurihistoriallinen näyttely Suomen siirtymisestä Ruotsin valtakunnan osasta venäläiseksi suuriruhtinaskunnaksi.
- **13.10. kl. 18-20 Riddaregatan 5 i Helsingfors**. Del 2 i Svenska litteratursällskapetets föreläsningsserie om Finska kriget.
- **27.10 lisalmi**. Koljonvirta-seminaari Kulttuurikeskuksessa. Luentoja, musiikkia.
- **30.10. klo 18 Vanha Yioppilastalo, Helsinki**. Korkeampi kaiku -suomalaisen puheen juhla. Kalevalaseura esittää teatterin keinoin kymmenen historiallisesti merkittävää puhetta vuosilta 1808–2008.
- **8.11. klo 12 alkaen**. Oulu. Kahdet tanssiaisat -toritapahtuma. Torilla vierailevat niin oululaiset porvarineidot kuin venäläiset upseeritkin. Aikamatkan 200 vuoden taakse mahdollistaa Teatteri Neliapila.
- **9.11. 13.00 Oulu**. Teatteriesityksen Kahdet tanssiaisat ensi-ilta Pohjankartan juhlasalissa Valtiosihteeri Risto Volanen esitelmöi Suomen sodan historiasta.
- **12.11. kl. 18-20 Riddaregatan 5 i Helsingfors**. Del 3 i Svenska litteratursällskapetets föreläsningsserie om Finska kriget.
- **13.-14.11. Espoon Hanasaari**. Historiafoorumi. Suomalaisen ja ruotsalaisten historian opettajien koulutuspäivät järjestetään Suomen sodasta 1808–1809.
- **28.11. Joensuu**. Tolstoilaisuus meillä ja muualla -seminaari.
- **8.12. kl. 18-20 Riddaregatan 5 i Helsingfors**. Del 4 i Svenska litteratursällskapetets föreläsningsserie om Finska kriget.
- **18.12. 2008- 24.10. 2009 Tornio**. Torneå–Tophuo–Tornio 1808–1824 -näyttely Tornionlaakson maakuntamuseossa.

Merikasarmin salaisuudet

■ 90 vuotta täyttävä ulkoministeriö järjestää Historian Ystävien Liiton kanssa **pe 12. joulukuuta kello 14** Katajanokan Merikasarmin Engel-salissa seminaarin, jossa esitellään ministeriön arkistoa ja kirjastoa sekä niiden antia. **Klo 13** kiertokäynti kirjastossa ja arkistossa, **klo 13.30** alk. kahvitarjoilua. Tarkempi ohjelma julkaistaan liiton verkkosivuilla sekä Historiallisessa Aikakauskirjassa 3/08.

■ Vapaa pääsy, mutta paikkoja on rajoitettui. Ilmoittautumiset Julia Burmanille, yhteystiedot toisaalla.